Kennen & kunnen HFD 2

Kennen:
§1: Hoe verbeter je de inrichting van het stadscentrum?
§2: Hoe kan stedelijke vernieuwing de leefbaarheid van achterstandswijken verbeteren?
§3: Met welke maatregelen is de bereikbaarheid van stedelijke gebieden te verbeteren?
§4: Waardoor verandert het landelijk gebied?
§5: Hoe kun je bij een daling van het aantal inwoners de leefbaarheid verbeteren?
Begrippenlijst hfd 2.
Aantekeningen

Kunnen:
- Kenmerken van gebieden beschrijven en verklaren
- Verschijnselen in gebieden beschrijven
- Gebieden vergelijken
- Verbanden leggen tussen verschijnselen in gebieden
- Werken met verschillende soorten statistieken

Maken:
Havo §4: vraag 1,2,3,4,5,8,9,11
VWO §5: vraag 1,2,3,4,5,7,8,10

Belangrijke begrippen

Reikwijdte

Vergrijzing

Demografische druk

Verzorgingsgebied

Drempelwaarde

Ontgroening

Krimpgebied

Leefbaarheid

Vicieuze cirkel krimp

Krimp naast groei

► Binnen Nederland zijn er grote verschillen in bevolkingsgroei.

- Bijna de helft woont in de Randstad.
  - Bevolking van de Randstad, Groningen, Nijmegen, Eindhoven en Zwolle groeit veel sneller dan in de rest van het land.
  - Door hogere geboortecijfers, maar ook door buitenlandse en binnenlandse migratie.

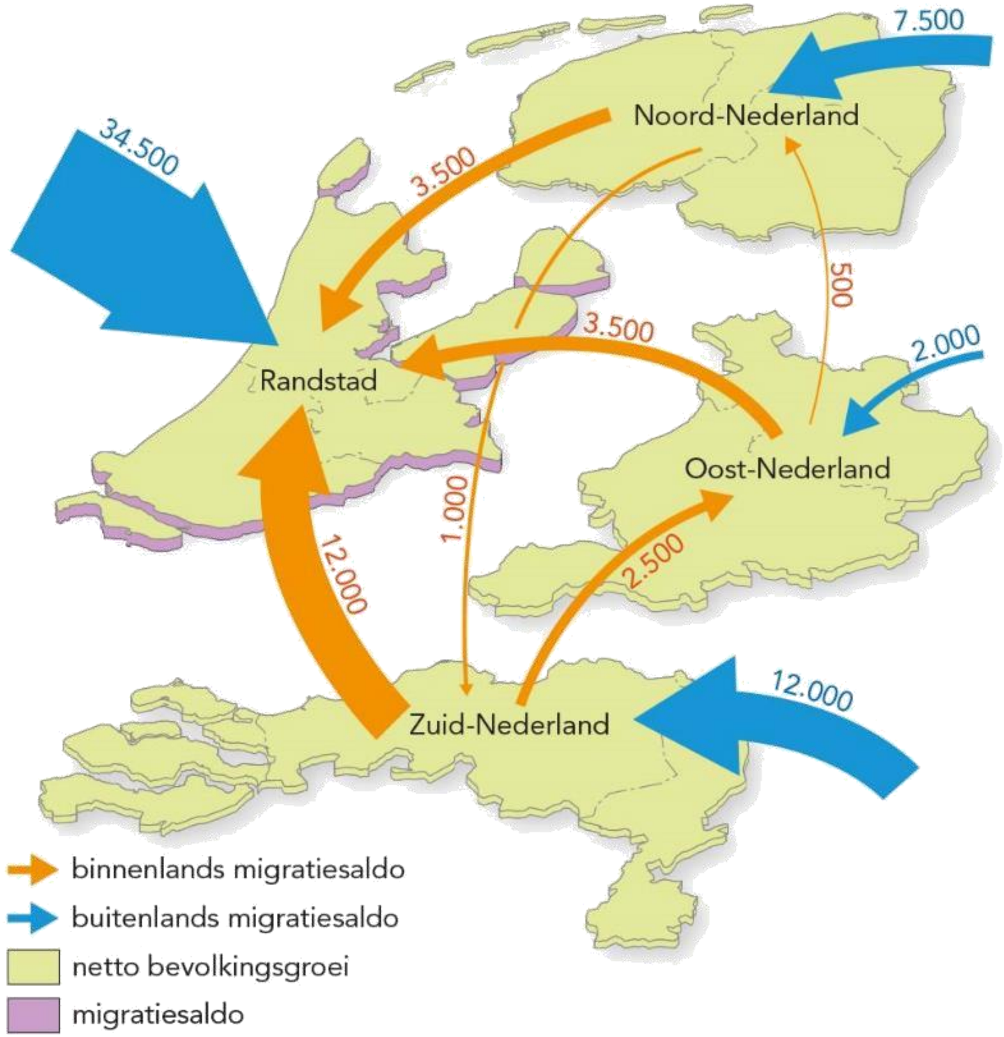

Regionale verschillen

- ➢ In Nederland groeit de bevolking, maar niet overal.

- Sterke groei in de **Randstad** door **aantrekkingsfactoren**:
  - goede opleidingen
  - veel werkgelegenheid

- **Demografische krimp** in het (noord)oosten en het zuidwesten → gevolgen:
  - **ontgroening**
  - **vergrijzing**
  - afname **beroepsbevolking**

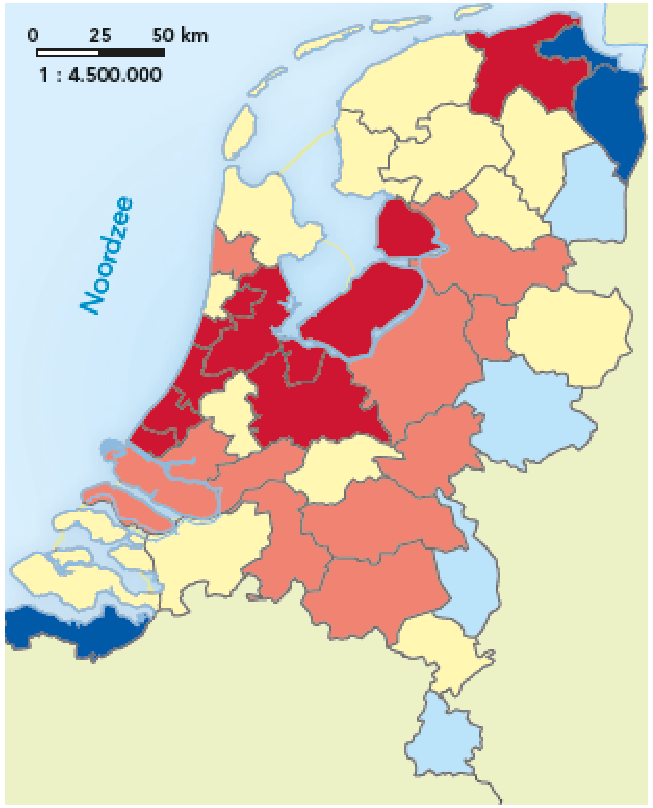

Demografische krimp in Nederland
bevolkingsgroei tot 2025
- sterke krimp (5% of meer)
- krimp (2,5 - 5%)
- redelijk stabiel (2,5% krimp - 2,5% groei)
- groei (2,5 - 5%)
- sterke groei (5% of meer)

Van groei naar krimpgebieden

1: Hier worden minder kinderen geboren,

2: Gezinnen gaan naar voorzieningen (scholen) in stad, voorzieningen verdwijnen in de dorpen

3: Jongeren vertrekken naar HBO – universiteiten,

4: Afgestudeerden vinden makkelijker werk in stad

5: Gevolg vergrijzing… → ga verder bij punt 1

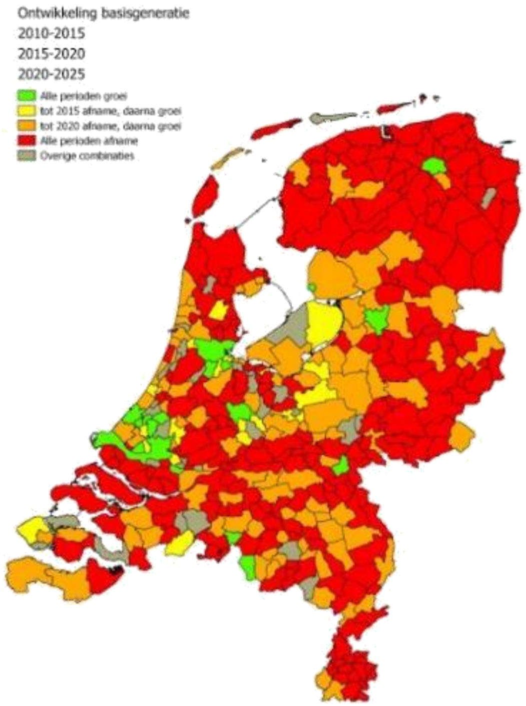

Andere gevolgen voor de stad:

- Onbetaalbare woningen.
- Air B&B’s
- Leegstand (beleggingsobjecten)
- Tiny houses
- Winkels zijn alleen nog grote ketens waardoor alles op elkaar gaat lijken.
- Er wonen alleen rijken

Centrale diensten en verzorgingsgebieden

- Relatie tussen de grootte van een plaats en het niveau van centrale voorzieningen ➔

  - klanten nodig
  - op afstand van elkaar
  - in honingraatpatroon
  - elke soort eigen *reikwijdte* en *centraliteit*

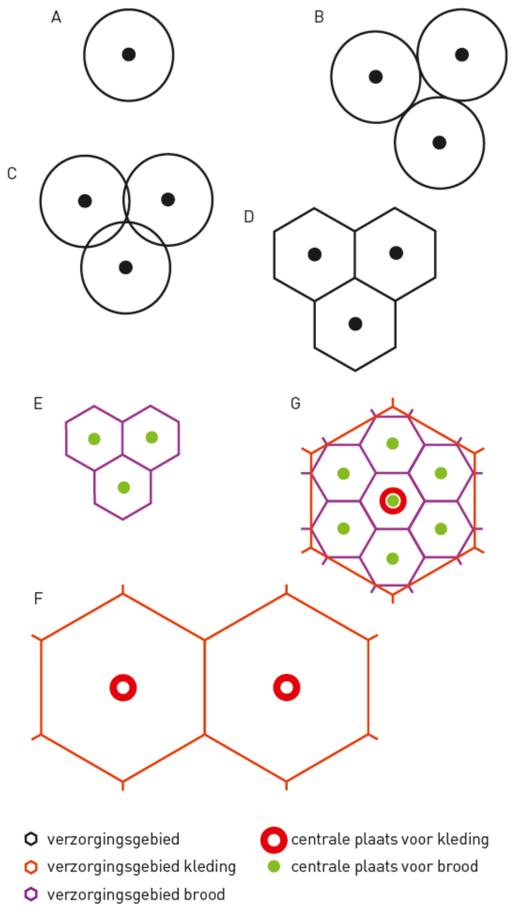

Figuur 3.6 Rangorde van centrale plaatsen volgens het model van Christaller.

1. **Reikwijdte:** de maximale afstand die men bereid is af te leggen voor een bepaalde voorziening.

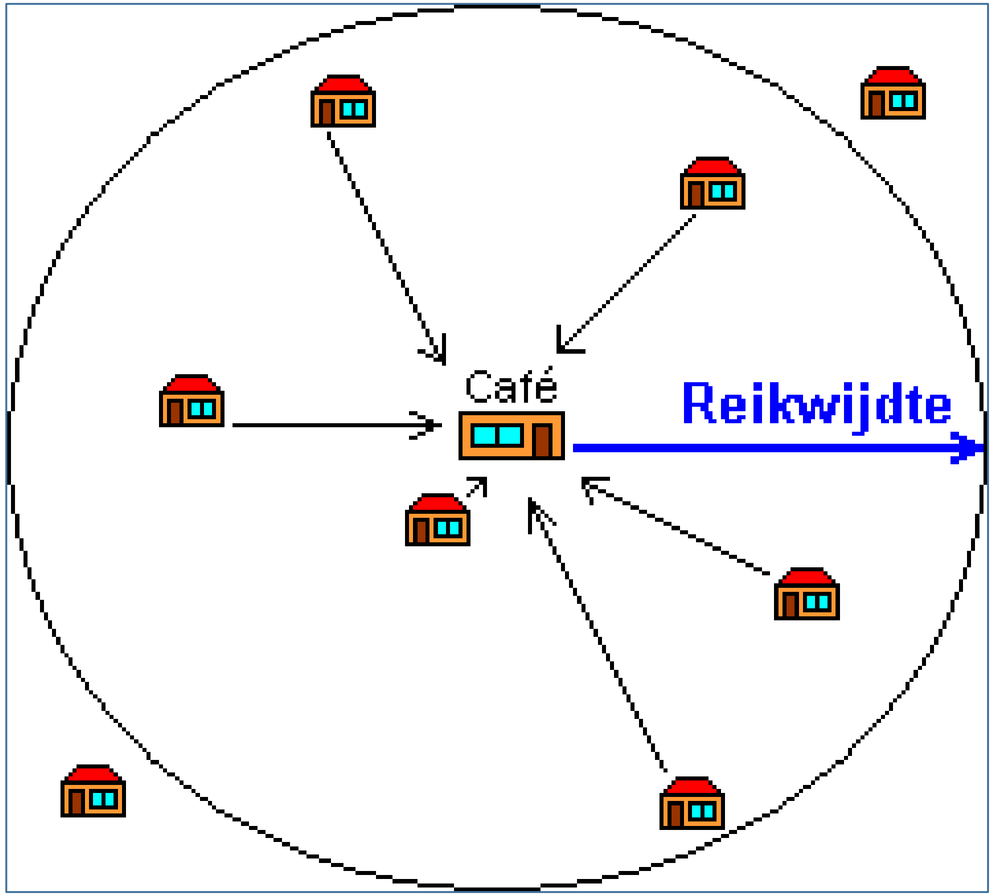

Waar is de reikwijdte van winkels groter: in de stad of op het platteland?

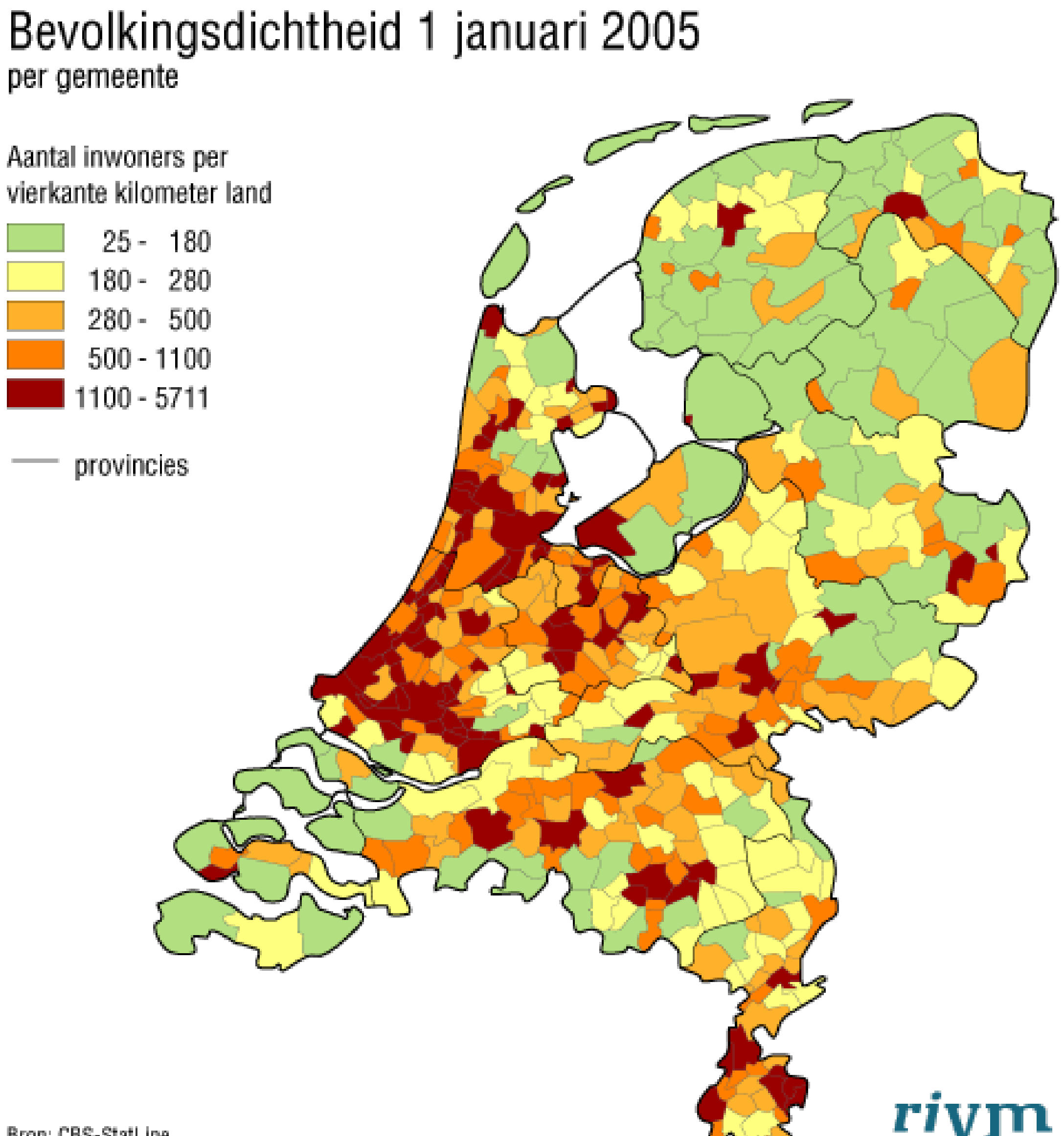

Hoe groter de reikwijdte, hoe gespecialiseerder het bedrijf!

2. **Draagvlak:** Het aantal mogelijke klanten

3. **Drempelwaarde**: Het minimum aantal klanten dat een voorziening nodig heeft.

De centrale plaatsentheorie van Christaller.
Het verzorgingsgebied van bedrijven en diensten.

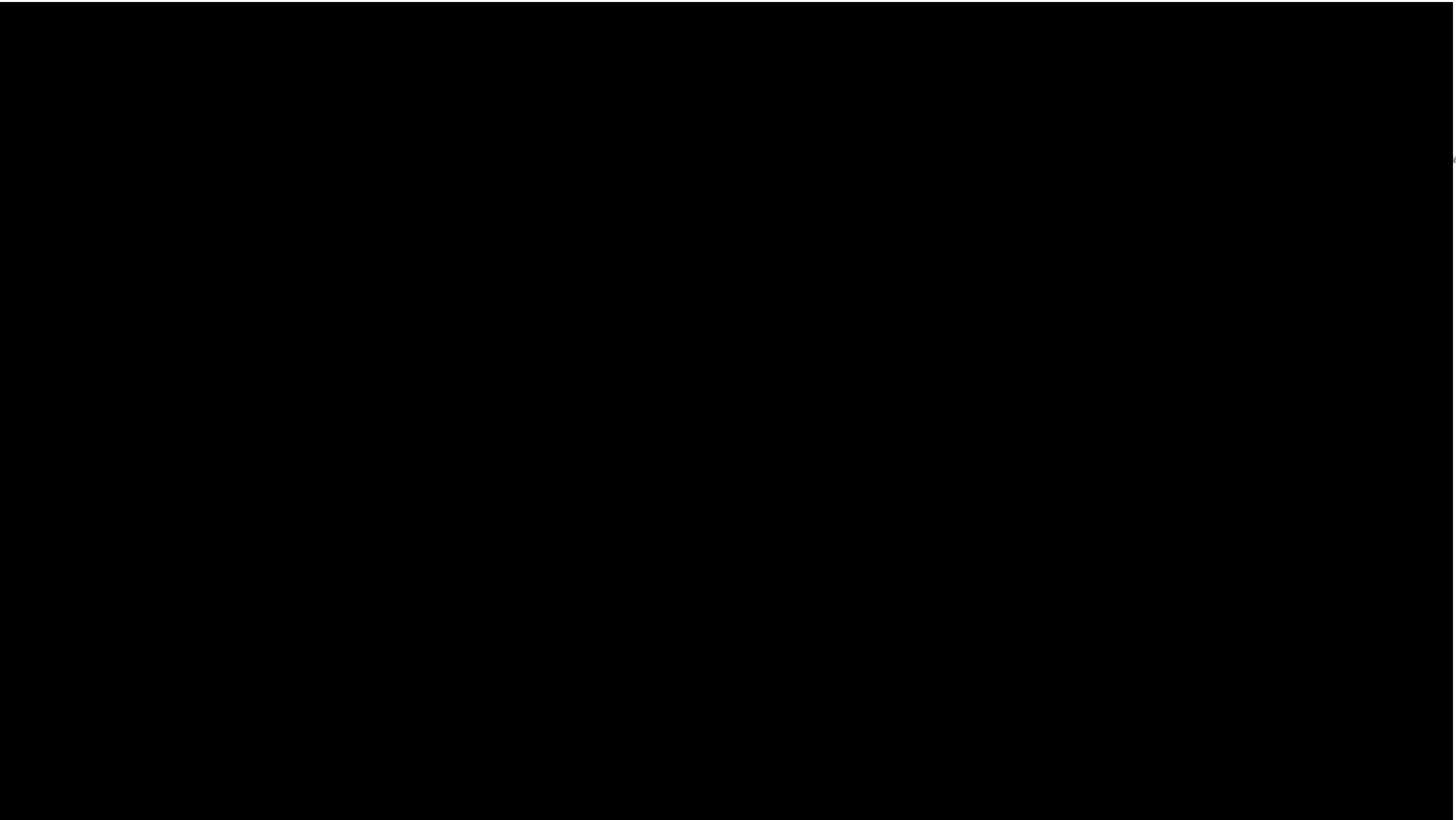

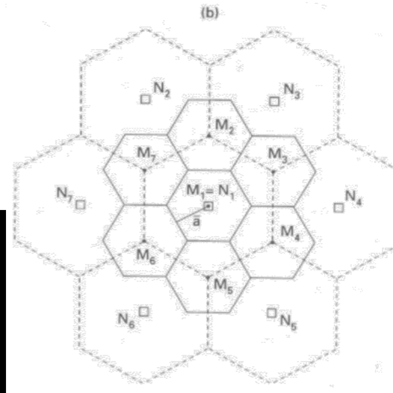

den rondom centrale plaatsen

Krimp in de Eemsdelta

➢ Voorbeeld van een gebied met demografische krimp: Eemsdelta
- **landelijk gebied** met veel dorpen in Noordoost-Groningen
→ bevolkingsafname:
  + 1992: 71.000
  + 2015: 64.000
  + 2040: 50.000 (?)

- Drie gevolgen:
1. Ontgroening en vergrijzing
2. Inrichting → leegstand
3. Afname voorzieningen

- Conclusie: demografische krimp → verslechtering **leefbaarheid**

Demografische ontwikkelingen per soort gebied

Demografische druk

→ verhouding tussen productieve en niet-productieve leeftijdsgroep.

Grijze druk

→ druk van de groep 65-plussers op het aantal 20-65-jarigen.

Groene druk

→druk van de groep 0-20-jarigen op het aantal 20-65-jarigen.

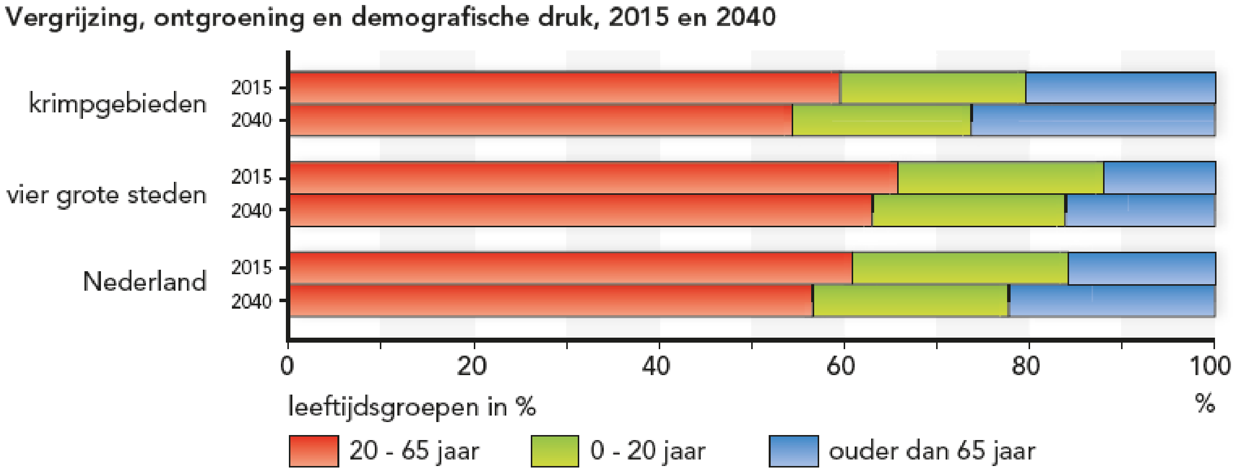

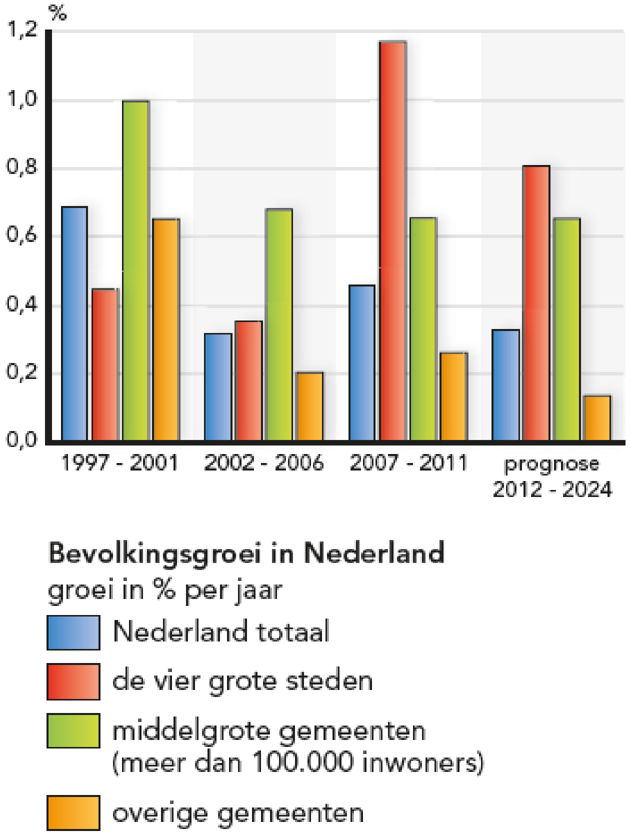

Herinrichting in de Eemsdelta

- Twee maatregelen om krimpgebieden leefbaar te houden:

1. **Sloop en nieuwbouw**
   - sloop van veel goedkope huurwoningen
   - bouw van een aantal grote koopwoningen

Herinrichting in de Eemsdelta

- Twee maatregelen om krimpgebieden leefbaar te houden:
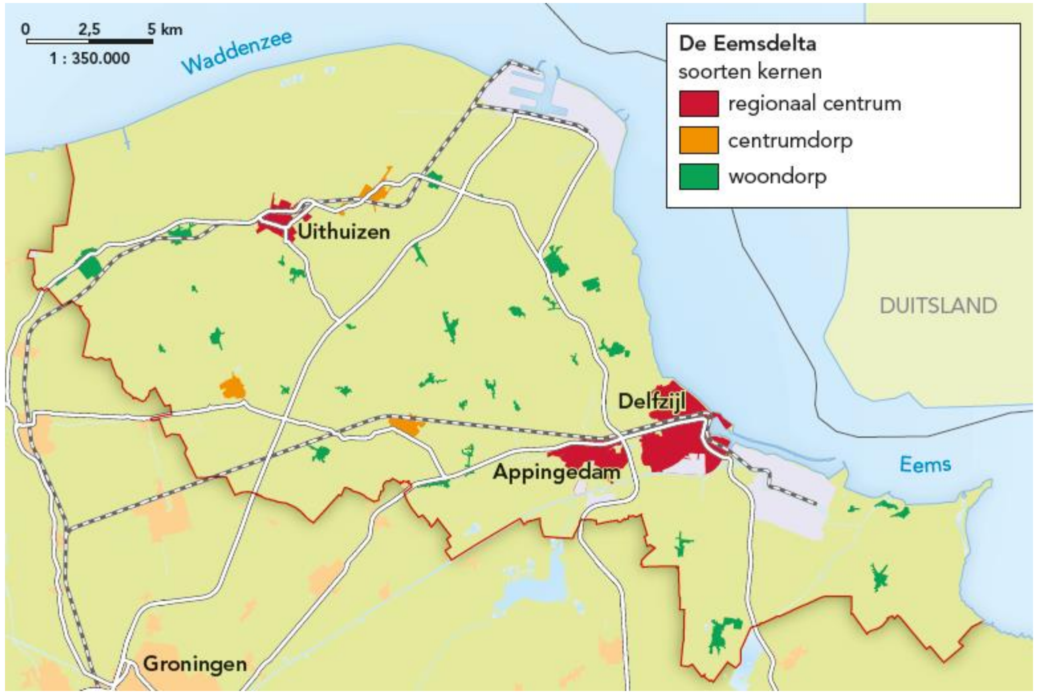
2. Concentratie van voorzieningen op:
   - *lokale* schaal: sluiting kleinere winkelcentra in bijvoorbeeld Delfzijl
   - *regionale* schaal: geen voorzieningen meer in woondorpen